

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

23 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție, în următoarea componență:

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin și avocatul Pascal Iuliana în numele părții vătămate Calmăș Rodica, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2018 și a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 02 iulie 2018, în cauza penală privind-o pe

Andon Elvira Xxxxx, născută la xxxxx, originară și domiciliată mun. Xxxxx bd.Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță:* 06.03.2017 - 02.07.2018;
2. *Instanța de apel:* 21.08.2018 - 27.11.2018;
3. *Instanța de recurs:* 11.02.2019 - 23.04.2019

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 02 iulie 2018, Andon Elvira Xxxxx a fost recunoscută vinovată de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal, și în baza art. 60 Cod penal, a fost liberată de răspundere penală, cu încetarea procesului în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală.

Prin aceeași sentință, a fost admisă parțial acțiunea civilă a părții vătămate cu privire la repararea prejudiciului materială și moral, cu încasarea de la Andon Elvira în beneficiul lui Calmăș Rodica suma în mărime de 313.355 lei 35 bani, suma de 498,03 dolari SUA, dintre care: suma de 3 355,35 lei, suma de 498,03 dolari SUA în lei moldovenești la momentul executării hotărârii judecătorești, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Republicii Moldova, cu titlu de prejudiciu material, suma de 300.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, și suma de 10 000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică. În rest acțiunea civilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

2. Potrivit sentinței, s-a constatat că, Andon Elvira, fiind angajată în calitate de xxxxx în cadrul Instituției Medico Sanitare Publice Spitalul Clinic Municipal

„Sfântă Treime”, din str. Alecu Russo 11, municipiul Chişinău, conform ordinului de angajare nr. 140 din 29 iulie 1988, fiind responsabilă de acordarea asistenţei medicale pacientei Calmâş Rodina, la 05 aprilie 2016 în timpul intervenţiei chirurgicale efectuate pacientei în cauză, din neglijenţă, a încălcat regulile de utilizare a electrocoagulatorului de model „BOWA HF - Surgery unit ARC 250/303 up to version 2.2”, cu seria nr. xxxxx, utilizat la intervenţie şi ca urmare, i-a cauzat pacientei Calmâş Rodica, conform rapoartelor de expertiză medico-legală nr. 226 din 21 iulie 2016 şi nr. 311 din 20 noiembrie 2016, combustie termică prin flacără în regiunea sacrală, gr. I - II - III pe o suprafaţă de aproximativ 3% a corpului, care se califică ca vătămare corporală medie.

3. Împotriva sentinţei au declarat apeluri:

3.1 Procurorul, solicitând casarea acesteia şi pronunţarea unei noi hotărâri prin care să fie admisă solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea încasării din contul lui Andon Elvira în beneficiul statului cu titlu de cheltuieli judiciare suma totală de 3951 lei, pentru efectuarea expertizelor judiciare.

În argumentarea apelului declarat, a invocat următoarele:

- sentinţa este neîntemeiată în partea respingerii încasării cheltuielilor invocate de către acuzatorul de stat, constituite din cheltuielile judiciare care au fost suportate pentru efectuarea expertizei medico-legală din 16.05.2016-1317 lei, expertiza medico-legală din 21.07.2016-1317 lei şi expertiza medico-legală din 09.11.2016-1317 lei, în total 3951 lei;

- invocă prevederile art. 227 şi art. 229 Cod de procedură penală. Într-o cauză penală cheltuielile judiciare sunt provocate de săvârşirea unei fapte, care impune desfăşurarea urmăririi şi a judecării cauzei pentru aplicarea legii celui ce a comis-o. Ca urmare, cheltuielile judiciare sânt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârşirea infracţiunii, temeiul juridic fiind vinovăţia sa infracţională, deoarece fără săvârşirea faptei prevăzute de legea penală ca infracţiune, astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

3.2 Avocatul Pascal Iuliana în numele părţii vătămate Calmâş Rodica, care a solicitat casarea parţială a acesteia în partea neadmiterii integrale a acţiunii civile, pronunţarea unei noi hotărâri privind admiterea acţiunii civile integral, cu încasarea din contul lui Andon Elvira în beneficiul lui Calmâş Rodica a cheltuielilor ce urmează a fi suportate pentru intervenţia chirurgicală în mărime de 100.000 lei şi prejudiciul moral în sumă de 500.000 lei.

În argumentarea apelului declarat, avocatul părţii vătămate a invocat următoarele:

- instanţa de fond corect a stabilit vinovăţia inculpatei Andon Elvira, însă sentinţa este neîntemeiată în partea neadmiterii integrale a acţiunii civile;

- în urma acţiunilor ilegale comise de Andon Elvira, au fost aduse prejudicii atât de ordin material, cât şi moral. Suferinţele aduse sunt considerabile. Au fost pricinuite suferinţe fizice enorme care se răsfrâng asupra stării psihice şi fizice, manifestate prin durere, prin necesitatea de intervenţii chirurgicale pentru a remedia cele comise de medic. În urma intervenţiei nereuşite efectuate de d-na Andon, a fost nevoie de efectuarea unei intervenţii de transplant de piele de pe

scalp. În aceste circumstanțe, Calmăș Rodica a fost nevoită să fie tunsă cheală, pentru ca pielea să fie preluată. Astfel, în calitate de femeie, pe parcursul primăverii-verii 2016, nu a putut să ducă o viață obișnuită. Aceasta nu a mers la petreceri, la bazin, a purtat mereu pălării și căciuli pentru a ascunde faptul că este cheală și cicatricile de pe scalp;

- în prezent victima simte mai multe emoții negative, nu are posibilitatea pînă în prezent de a duce un mod de viață normal. Ea trece prin sentimente de anxietate și stres, generate de neîncrederea pe care a căpătat-o față de medicina din Republica Moldova. Aceste sentimente sunt susținute de senzația de frustrare, or aceasta fiind cheală și fiind angajată la Orange, este nevoită pînă în prezent să poarte mereu pălării sau căciuli, chiar și în încăperi, pentru a ascunde cicatricile și lipsa podoabei capilare. Fiind invitată în cadrul diverselor ceremonii, Calmăș Rodica trebuia fie să refuze, fie să dea mereu explicații, acest fapt a dus la o gravă perturbare a vieții;

- partea vătămată, din momentul comiterii infracțiunii-aprilie 2016 pînă în prezent, este nevoită să doarmă doar pe burtă. Calmăș Rodica nu este căsătorită, iar infracțiunea consumată îi crează în continuare deficiență în comunicarea cu bărbați, fiind complexată de cicatricea care a rămas în urma arsurii. Aceasta nu poate face plajă, nu poate merge la bazin, la sport, nu poate duce un mod normal de viață caracteristic unei femei de vîrsta ei;

- în urma intervențiilor care au avut loc, încă persistă cicatricea și este nevoie de o serie de intervenții chirurgicale, prețul cărora se echivalează sumei de 100000 lei;

- pînă în prezent, Andon Elvira nu a recunoscut vina în cele comise și nu și-a cerut scuze de la partea vătămată și familia acesteia. Acest fapt, joacă un rol important la individualizarea pedepsei și consideră că urmează a fi apreciat de instanță în defavoarea inculpatei. Mai mult ca atât practica CEDO califică prezența scuzelor și a recunoașterii vinei ca o compensare parțială a satisfacției pe care o obține partea vătămată;

- referitor la cheltuieli de asistență juridică, în legătură cu cauza dată, Calmăș Rodica a avut nevoie de asistență juridică, fiind încheiat contractul de asistență juridică cu avocatul, onorariul avocatului a fost stabilit în mărime de 10000 lei. Ceea ce ține de cheltuieli, consideră că acestea au fost reale, necesare și rezonabile, or cauza data este una complexă, au fost audiați în jur de 10 persoane pe dosar, s-a formulat acțiunea civilă cu consultarea practicii naționale și internaționale pe dosar.

3.3 Avocatul Cotruța S. în numele inculpatei Andon Elvira, care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Andon Elvira să fie achitată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 157 Codul penal, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În argumentarea apelului declarat, a invocat următoarele:

- instanța de fond nu a cercetat obiectiv probele administrate, încălcând prevederile art. 24 și art. 26 alin. (2), (3) Cod de procedură penală, ilegal nu le-a luat în considerație, ca de exemplu: declarațiile martorului Panteleiciuc D. (vol. I, f.d. 110-112) care sub jurământ a confirmat participarea inculpatei la ambele instruirii organizate. La fel, contrar semnăturilor inculpatei aplicate pe anexele privind

instruirea modului de utilizare al electrocoagulatorului BOWA (vol. I, f.d. 126 pct. 64 și voi I, f.d. 152 pct. 9);

- instanța a luat în considerație comportamentul inculpatei după intervenția chirurgicală și anume că, nu i-a acordat asistență medicală corespunzătoare, lăsând pacienta în stare gravă în care se afla la domiciliu. Instanța a ajuns la așa concluzii contrar declarațiilor tuturor persoanelor audiate la caz, or inculpata a declarat că a fost de 3 ori la partea vătămată pentru a aplica pansamentul și partea vătămată a confirmat cele declarate. În așa ordine de idei, instanța unilateral, fără un careva suport probatoriu ajunge la o concluzie pripită, contrar concluziilor rapoartelor de expertiză la care face referire;

- unica probă de acuzare, pe care și este bazată sentința de condamnare este nota informativă precum că, în timpul intervenției nu au fost respectate cerințele de exploatare ale electrocoagulatorului. Însă, respectiva probă nu poate fi pusă ca element acuzator din simplu motiv că, regulile sau metodele de acordare a asistenței medicale, încălcate de către făptuitor, trebuie să aibă un caracter imperativ, deci să fie cuprinse în acte normative în vigoare, indiferent de organul emitent (Parlamentul, Guvernul, Ministerul Sănătății etc.). Nu pot fi luate în considerație regulile sau metodele de acordare a asistenței medicale având caracter doar de recomandare (de exemplu, care se conțin în publicații științifice de specialitate), chiar dacă acestea dispun de o autoritate teoretică consemnabilă;

- la materialele cauzei penale nr. 2016021058, există 3 rapoarte de expertiză nr. 153, 226 și 311, concluziile cărora sunt neclare;

- referitor la acțiunea civilă înaintată, o consideră una neîntemeiată, care urma fi respinsă din motiv că, medicul chirurg nu este răspunzător de prejudiciu enunțat, în cazul existenței probării neglijenței medicului, acțiunea civilă urma a fi înaintată împotriva spitalului și nu a medicului (răspunderea comitentului pentru fapta prepusului), solicitările acțiunii civile nu sunt probate potrivit legislației, or copiile bonurilor a căror sume se solicită nu sunt în original, fiind doar niște copii de pe un website, nu s-a demonstrat legătura de cauzalitate de la tratamentul oferit și medicamentele pretinse a fi procurate, pacienta avea la acel moment polița de asigurare obligatorie, prin urmare medicamentele urmau a fi compensate din contul poliței de asigurare. Prejudiciul moral este unul neargumentat și exagerat de mare, or se face referire la alte cauze irelevante la caz.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2018, au fost respinse apelurile părții vătămate și a procurorului, și admis apelul avocatului Cotruța S. în numele inculpatei, fiind casată parțial sentința în partea încasării prejudiciului moral și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încasat din contul inculpatei Andon E. în beneficiul părții vătămate Calmîș R., prejudiciul moral în sumă de 100.000 lei, în rest sentința a fost menținută.

5. În motivarea deciziei, instanța de apel a reținut că, instanța de fond a stabilit în mod corect situația de fapt și vinovăția inculpatei care a fost dovedită cu certitudine, dând faptei săvârșite încadrarea juridică corespunzătoare materialului probator administrat.

În viziunea instanței de apel, vinovăția inculpatei Andon Elvira în comiterea infracțiunii imputate se confirmă prin următoarea sistemă de probe analizate și apreciate de instanța de apel prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi: declarațiile părții vătămate Calmăș R., martorilor Calmăș V., Calmăș P., Panteleiciuc D., Cerempei O., Pisica N., Mocogonciuc A., Palii V., Panciuc A. și materialele cauzei, și anume: copia proceselor-verbale privind verificarea și testarea utilajului medical folosit de către inculpata Andon Elvira la intervenția chirurgicală a părții vătămate Calmăș Rodica. (vol. I, f.d. 120 – 121); copia Protocolului privind instruirea personalului medical privind tehnica securității în lucrul cu electrocoagulatoarele (vol. I, f.d. 122 - 128); copia notei privind verificarea utilajului medical folosit de către inculpata Andon Elvira la intervenția chirurgicală a părții vătămate Calmăș Rodica (vol. I, f.d. 129); copia Protocolului privind funcționalitatea echipamentului medical folosit de către inculpata Andon Elvira la intervenția chirurgicală a părții vătămate Calmăș Rodica (vol. I, f.d. 131 - 132); copiile fișelor medicale nr. 6658 și 1504/107 ale părții vătămate Calmăș Rodica (vol. I, f.d. 159 - 222); scrisoare de expediere, copia Dispoziției de formare a comisiei ministeriale și copia Notei Informative întocmită de către Comisia Ministerului Sănătății din Republica Moldova, privind aprecierea calității acordării asistenței medicale părții vătămate Calmăș Rodica și prin care s-a constatat, că medicul chirurg care a efectuat intervenția, nu a respectat cerințele de exploatare a electrocoagulatorului cu care a fost efectuată intervenția la partea vătămată Calmăș Rodica (vol. I, f.d. 224 - 232); copia Notei Informative adresată Șefului Direcției Sănătate a consiliului mun. Chișinău privind nivelul de organizare, complexitatea și calitatea asistenței medicale acordate părții vătămate Calmăș Rodica, prin care se constată, că în timpul intervenției chirurgicale nu au fost respectate cerințele de exploatare a electrocoagulatorului (vol. I, f.d. 233 - 239); raportul de expertiză medico - legală în comisie nr. 153 din 13 iunie 2016 (vol. I, f.d. 51 - 55); raportul de expertiză medico - legală nr. 226 din 21 iulie 2016; raportul de expertiză medico - legală nr. 311 din 09 noiembrie 2016 (vol I, f.d. 79 - 81).

Instanța de apel a constatat că, instanța de fond a analizat obiectiv cumulul de probe, prin prisma art. 101 Cod procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, care în ansamblu, dovedesc vinovăția inculpatei Andon Elvira în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 din Codul penal, conform semnelor calificative: *vătămare medie a integrității corporale și sănătății unei persoane, cauzată din imprudență*.

Instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, a stabilit că, solicitarea apărării privind achitarea inculpatei este neîntemeiată, deoarece prima instanță corect a constatat dovedită pe deplin vinovăția inculpatei Andon Elvira în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal, or, la materialele cauzei penale au fost administrate suficiente probe pertinente și concludente prin care se atestă vinovăția inculpatei în săvârșirea infracțiunii incriminate.

În opinia instanței de apel, versiunea și argumentele inculpatei nu coroborează cu celelalte probe prezentate de partea acuzării. Contrar celor invocate în apelul apărătorului, instanța de apel a considerat întemeiată concluzia primei instanțe,

potrivit căreia nu a reținut versiunea inculpatei că, incidentul s-a produs ca rezultat al tensiunii înalte de la curentul electric, or probele administrate confirmă că acesta s-a produs de la contactul electrocoagulatorului și substanța inflamabilă cu care s-a prelucrat câmpul operatoriu, nefiind respectate regulile de utilizare, obligație ce-i revenea în virtutea funcției inculpatei Andon Elvira.

Instanța de apel a respins ca neîntemeiat argumentul din apelul apărătorului, precum că unica probă de acuzare, pe care și este bazată sentința de condamnare este nota informativă. În acest sens, instanța de apel a menționat că activitatea profesională a inculpatei, în calitatea sa de medic chirurg, precum și raporturile juridice dintre medic și pacient sunt reglementate de legislația de specialitate, însă la speța în cauză, notele informative emise de comisia Ministerului Sănătății din Republica Moldova nu cuprind reguli sau metode de acordare a asistenței medicale, ci potrivit acestora se constată că acțiunile întreprinse de către medicul chirurg Andon Elvira nu au fost corespunzătoare și nu sunt conform modului de utilizare a aparatului tehnic în timpul intervenției chirurgicale.

La fel, în viziunea instanței de apel sunt lipsite de temeinicie argumentele apelantului cu privire la faptul că, la materialele cauzei penale nr. 2016021058, există 3 rapoarte de expertiză nr. 153, 226 și 311, concluziile cărora sunt neclare. Or, prima instanță în conținutul sentinței justificat a menționat că, în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată, partea apărării nu a solicitat dispunerea efectuării unei expertize complexe, de aceea instanța de judecată a reținut drept probe rapoartele de expertize efectuate în cadrul urmăririi penale, nefiind incidentă careva argumente de a fi declarate inadmisibile.

La stabilirea pedepsei penale inculpatei Andon Elvira în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal, instanța de apel a reținut că, potrivit dispozițiilor art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Totodată, instanța de apel soluționând acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Calmăș Rodica a reținut faptul că, în apelul depus cât și în cadrul examinării cauzei în ordine de apel partea vătămată Calmăș Rodica nu a demonstrat quantumul cheltuielilor pretinse pentru intervențiile viitoare, nu a indicat cheltuielile concrete efectiv suferite. Prin urmare, instanța de fond întemeiat a respins acțiunea civilă în această parte, fapt ce nu împiedică pe viitor ca partea vătămată să pretindă acest prejudiciu în instanța de judecată în procedura civilă.

Instanța de apel a mai reținut că, mărimea prejudiciului moral solicitat de partea vătămată Calmăș Rodica în quantum de 500 000 lei, nu a fost dovedit în quantumul cerut, și mai mult, aceasta fără îndoială a avut de suferit și moral în urma rezultatului acțiunilor inculpatei Andon Elvira prin faptul că, i-au fost cauzate suferințe fizice enorme care se răsfrâng asupra stării sale psihice și fizice, manifestate prin durere, prin necesitatea de intervenții chirurgicale pentru a remedia cele comise de medic, la fel, aceasta trece prin sentimente de anxietate și stres, generate de neîncrederea pe care a căpătat-o față de medicina din Republica Moldova, sentimente susținute de senzația de frustrare, or aceasta fiind cheală, este

nevoită până în prezent să poarte mereu pălării sau căciuli, chiar și în încăperi, este complexată de cicatricea care a rămas în urma arsurii. Însă, instanța de apel a considerat că mărimea prejudiciului moral pretins de partea vătămată în sumă de 500.000 lei, precum și suma de 300.000 lei admisă de către prima instanță, este exagerat de mare și neproporțională, ținând cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatei.

În acest context, o recompensă echitabilă și rezonabilă a prejudiciului moral suportat de Calmăș Rodica, în opinia instanței de apel, constituie echivalentul sumei de 100.000 lei.

Astfel, instanța de apel a considerat întemeiate argumentele din apelul avocatului Codruță Sergiu în numele inculpatei în privința încasării prejudiciului moral, potrivit cărora prejudiciul moral este unul neargumentat și exagerat de mare, în acțiunea civilă făcându-se referire la alte cauze irelevante la caz.

Totodată, instanța de apel a apreciat ca nefondată solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la inculpata Andon Elvira în contul statului a cheltuielilor de judecată în urma efectuării expertizei medico-legale din 16.05.2016, în mărime de 1317 lei, expertizei medico-legală din 21.07.2016 - 1317 lei și expertizei medico-legală din 09.11.2016 - 1317 lei, în total suma de 3951 lei, or, acestea sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului.

Reieșind din aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat oportun de a respinge cererea acuzatorului de stat cu privire la încasarea din contul inculpatului Andon Elvira a cheltuielilor de judecată. Toate aceste cheltuieli judiciare fiind trecute în contul statului, potrivit prevederilor art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală.

6. Hotărârile judecătorești adoptate în cauză sunt atacate cu recursuri ordinare de către:

6.1 Procuror, care solicită casarea parțială a deciziei, în partea ce ține de soluția cu privire la cheltuielile judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în instanța de apel, în alt complet de judecată.

În motivarea recursului invocă:

- soluția instanței de apel de a respinge solicitarea acuzatorului de stat referitor la încasarea de la inculpată a cheltuielilor de judecată contravine prevederilor art. 227 alin. (2), (3), 229 Cod de procedură penală;

- prin modificările survenite în Codul de procedură penală, în vigoare din data de 09 februarie 2018, legislatorul a exclus prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală și astfel norma legală ce instituia obligația statului a suporta cheltuielile pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale, a fost exclusă;

- la examinarea prezentei cauze, instanța de apel era obligată să se conducă de prevederile art. 4 alin. (1) Cod de procedură penală și să dispună soluția anume în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, or altă normă care la moment ar prevedea obligația statului de a suporta aceste cheltuieli, nu este în vigoare;

- pe caz urmează a se ține cont și de dispoziția art. 1 alin. (2) Cod de procedură penală;

- se generează o situație preferențială a acelor persoane care au comis infracțiuni și defavorabilă față de ceilalți membri ai societății, care în mod indirect sunt impuși să suporte acele cheltuieli financiare generate, anume în urma acelor infracțiuni comise de inculpat, astfel consideră că se încalcă principiul egalității în fața legii, prevăzut în art. 9 alin. (1) Cod de procedură penală.

În drept, procurorul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

6.2 Avocatul Pascal Iuliana în numele părții vătămate Calmăș Rodica, care solicită casarea acestora, cu încasarea din contul lui Andon E. în beneficiul lui Calmăș R. a cheltuielilor pentru intervenția chirurgicală în sumă de 100.000 lei și a prejudiciului moral în sumă de 500.000 lei.

În motivarea recursului invocă aceleași motive pe care le-a indicat în apel, suplimentar menționând că:

- instanța de apel nu a motivat decizia, limitându-se doar la copierea alegațiilor avocatului în numele părții vătămate;

- instanța doar indică că „ o recompensă echitabilă și rezonabilă a prejudiciului moral suportat de Calmăș R., în opinia instanței de apel constituie echivalentul sumei de 100.000 lei”, însă careva argumente instanța de apel nu a înaintat;

- decizia nu este suficient motivată, neținându-se cont de practica CEDO;

- instanța de apel s-a limitat la copierea sentinței, diminuând suma prejudiciului moral, nu a ținut de calitatea emoțiilor părții vătămate, gradul acestora;

- de la data săvârșirii infracțiunii, până în prezent, inculpata nu a recunoscut vina, nu și-a cerut scuze de la partea vătămată, nu a compensat măcar parțial cheltuielile suportate și a încercat mereu să inducă în eroare organul de urmărire penală și rudele părții vătămate despre cele întâmplate;

- instanța de apel nu a combătut cazurile ce au fost examinate în cadrul CEDO și nu a făcut trimitere la alte cauze similare, pentru a explica suma diminuată a prejudiciului moral;

- instanța de apel nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel.

În drept, avocatul își întemeiază recursul declarat în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

7. Judecând recursurile în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că recursul declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin urmează a fi respins, iar recursul declarat de către avocatul Pascal Iuliana în numele părții vătămate Calmăș Rodica urmează a fi admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

7.1 Referitor la recursul declarat de către avocatul Pascal Iuliana în numele părții vătămate Calmăș Rodica .

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept de al admite, cu casarea parțială sau totală a hotărârii atacate, cu menținerea hotărârii primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Avocatul Pascal Iuliana în numele părții vătămate Calmăș Rodica își întemeiază recursul, în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prevede că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul *când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

Din sumarul recursului declarat de către avocat rezultă, că autorul acestuia este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor inculpatei, însă critică decizia instanței de apel prin care s-a casat sentința, în partea prejudiciului moral, fiind micșorat cuantumul acestuia, astfel solicitând încasarea din contul inculpatei a prejudiciului moral în sumă de 500.000 lei și a cheltuielilor pentru intervenția chirurgicală ce urmează a fi suportată în sumă de 100.000 lei.

În acest context, reieșind din materialele cauzei penale supuse judecării, instanța de recurs reține, că prima instanță a recunoscut-o vinovată pe Andon E. de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 157 Cod penal și în baza art. 60 Cod penal, a fost liberată de răspundere penală, cu încetarea procesului în legătură cu intervenirea prescripției tragerii la răspundere penală. Totodată, a admis parțial acțiunea civilă a părții vătămate cu privire la repararea prejudiciului material și moral, cu încasarea de la Andon Elvira în beneficiul lui Calmăș Rodica suma în mărime de 313.355, 35 lei, suma de 498,03 dolari SUA, dintre care: suma de 3 355,35 lei, suma de 498,03 dolari SUA în lei moldovenești la momentul executării hotărârii judecătorești, conform cursului oficial al Băncii Naționale a Republicii Moldova, cu titlu de prejudiciu material, suma de 300.000 lei, cu titlu de prejudiciu moral, și suma de 10.000 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică. În rest, acțiunea civilă a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu soluția adoptată de către prima instanță, procurorul, partea vătămată și avocatul Cotruța S. în numele inculpatei, au atacat sentința cu apeluri.

La judecarea cauzei în ordine de apel, au fost respinse apelurile părții vătămate și a procurorului și admis apelul avocatului Cotruța S. în numele inculpatei, fiind casată parțial sentința în partea încasării prejudiciului moral și pronunțată o nouă hotărâre în această parte, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care a fost încasat din contul inculpatei Andon E. în beneficiul părții vătămate Calmăș R., prejudiciul moral în sumă de 100.000 lei, în rest sentința a fost menținută.

Totodată, Colegiul penal lărgit reține că, potrivit art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, *decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.*

Astfel, la adoptarea soluției, instanța de apel a menționat, că „*mărimea prejudiciului moral solicitat de partea vătămată Calmăș Rodica în cuantum de 500.000 lei, nu a fost dovedit în cuantumul cerut, și mai mult, aceasta fără îndoială a avut de suferit și moral în urma rezultatului acțiunilor inculpatei Andon Elvira prin faptul că, i-au fost cauzate suferințe fizice enorme care se răsfrâng asupra stării sale psihice și fizice, manifestate prin durere, prin necesitatea de intervenții chirurgicale pentru a remedia cele comise de medic, la fel, aceasta trece prin sentimente de anxietate și stres, generate de neîncrederea pe care a căpătat-o față de medicina din Republica Moldova, sentimente susținute de senzația de frustrare, or aceasta fiind cheală, este nevoită până în prezent să poarte mereu pălării sau căciuli, chiar și în încăperi, este complexată de cicatricea care a rămas în urma arsurii. Însă, Colegiul penal consideră că, mărimea prejudiciului moral pretins de partea vătămată în sumă de 500.000 lei, precum și suma de 300.000 lei admisă de către prima instanță, este exagerat de mare și neproportională, ținând cont de suferințele psihice și fizice care i-au fost provocate părții vătămate în rezultatul acțiunilor infracționale ale inculpatei. În acest context, o recompensă echitabilă și rezonabilă a prejudiciului moral suportat de Calmăș Rodica, în opinia instanței de apel constituie echivalentul sumei de 100.000 lei.”*

Analizând decizia atacată, în raport cu circumstanțele cauzei constatate în prezenta speță, Colegiul penal lărgit consideră, că soluția instanței de apel este neîntemeiată, la adoptarea căreia nu s-a ținut cont în deplină măsură de dispozițiile art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, care prevede că *la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, pierderea speranței în viață, etc.* În corespundere cu art. 220 Cod de procedură penală și art. 1423 Cod civil, *mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.* Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei. Astfel, instanța de recurs menționează că *despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.*

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs menționează și jurisprudența CtEDO, *cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003)*, unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”.

În acest sens, Colegiul penal lărgit, atestă că instanța de apel la evaluarea prejudiciului moral în sumă de 100.000 lei a stabilit un quantum vădit disproporțional cu sumele acordate de către Curtea Europeană în spețe similare, din care motive o astfel de soluție nu poate fi menținută.

Învederând aceste considerente ale instanței europene, Colegiul penal lărgit evidențiază, că în această cauză instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele speței, menționate și de către avocatul Pascal I. în numele părții vătămate, astfel în rezultatul infracțiunii comise de către inculpată, părții vătămate i-au fost cauzate suferințe morale, reieșind din suferințele fizice enorme care se răsfrâng asupra stării psihice și fizice, manifestate prin durere, prin necesitatea de intervenții chirurgicale pentru a remedia cele comise de medic. Este de menționat și faptul că, în urma intervenției nereușite efectuate Andon E., a fost nevoie de efectuarea unei intervenții de transplant de piele de pe scalp. Astfel, nu s-a ținut cont de starea în care se afla partea vătămată imediat după intervenția chirurgicală, fiind prezentate în acest sens și fotografiile cu locația arsurilor suportate ca rezultat al intervenției chirurgicale, dar și intervențiile și procedurile ulterioare la care a fost supusă partea vătămată și anume transplantul de piele, perioada de recuperare și incomoditățile la care a fost expusă, cicatricea rămasă, luând în considerație și vârsta tânără a acesteia, nefiind căsătorită.

În urma celor expuse, Colegiul penal lărgit atestă că, instanța de apel nu a ținut cont de măsura în care compensarea sumei de 100.000 lei, poate aduce satisfacție persoanei vătămate, astfel nu și-a motivat soluția conform prevederilor art. 414 alin. (5) Cod de procedură penală, în acest sens fiind corectă soluția primei instanțe prin care a evaluat quantumul prejudiciului moral cauzat părții vătămate, în sumă de 300.000 lei.

La fel, instanța de recurs consideră juste și concluziile primei instanțe prin care a luat în considerație și comportamentul inculpatei după intervenția chirurgicală și anume că, nu i-a acordat asistența medicală corespunzătoare, externând pacienta în starea gravă în care se afla, la domiciliu, în situația în care era necesară altă intervenție cu referire la arsurile produse.

Având ca reper conglomeratul împrejurărilor menționate, Colegiul penal consideră că prima instanță întemeiat a stabilit mărimea compensației pentru prejudiciul moral în sumă de 300.000 lei, în așa fel încât acesta să fie echitabil în raport cu suferințele psihice și fizice cauzate părții vătămate, în urma comiterii infracțiunii de către inculpata Andon E., dar și să nu ducă la o îmbogățirea fără just temei a părții vătămate, din care considerent Colegiul penal lărgit respinge solicitarea recurentei privind încasarea în beneficiul lui Calmăș R. a prejudiciului moral în sumă de 500.000 lei.

Instanța de recurs, în temeiul celor enunțate mai sus, consideră că prima instanță având în vedere toate împrejurările cauzei, a realizat o evaluare corectă a quantumului prejudiciului moral, în corespundere cu prevederile art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală art. 220 Cod de procedură penală și art. 1423 Cod civil, sentința fiind motivată la acest aspect, fiind legală și întemeiată.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit constată, că instanța de apel greșit a admis apelul avocatului Cotruța S. în numele inculpatei, iar prin pronunțarea unei noi

hotărâri prin care a încasat din contul inculpatei Andon E. în beneficiul părții vătămate Calmîș R., prejudiciul moral în sumă de 100.000 lei, a admis eroarea de drept prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

În astfel de condiții, Colegiul penal lărgit conchide că, temeiurile la care se referă recurentul, este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, fapt ce determină de a admite recursul, casând parțial decizia instanței de apel, în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, cu menținerea în această parte a sentinței, prin care s-a încasat de la Andon Elvira în beneficiul lui Calmâș Rodica suma de 300 000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

Totodată, cu referire la critica recurentei, precum că din contul inculpatei urmează a fi încasate cheltuielile pentru intervenția chirurgicală ce urmează a fi suportată de Calmâș R. în sumă de 100.000 lei, Colegiul penal lărgit reține că, instanța de apel just a menționat că, în apelul depus cât, și în cadrul examinării cauzei în ordine de apel partea vătămată Calmâș Rodica nu a demonstrat quantumul cheltuielilor pretinse pentru intervențiile viitoare, nu a indicat cheltuielile concrete efectiv suferite. Prin urmare, instanța de fond întemeiat a respins acțiunea civilă în această parte, fapt ce nu împiedică pe viitor ca partea vătămată să pretindă acest prejudiciu în instanța de judecată în procedura civilă.

7.2 Referitor la recursul declarat de către procuror.

Potrivit prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs judecând recursul, este în drept de al respinge ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu a fost declarat cu respectarea condițiilor legale (este tardiv sau inadmisibil) ori nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat în cazul când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Colegiul penal lărgit lecturând textul recursului declarat, se constată că acesta contestă decizia instanței de apel, în exclusivitate din considerentul că, a fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea de la Andon E. a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 3.951 lei.

Contrar celor invocate de recurent, Colegiul penal lărgit consideră ca nefondate criticile procurorului referitor la pretinsa încălcare admisă de instanța de apel, stipulată la pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, precum că, nemotivat nu au fost încasate cheltuielile judiciare din contul inculpatului.

Așadar, în privința acestor alegații se constată, că au constituit obiect de discuție în instanța de apel și asupra cărora această instanță s-a expus întemeiat, respectiv nu există raționamente ca instanța de recurs să se îndepărteze de la concluziile la care a ajuns instanța ierarhic inferioară.

În susținerea celor menționate, instanța de recurs relevă dispoziția alin. (2) art. 229 potrivit căreia, *instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare...* Prin urmare, se atestă că norma dată nu poartă un caracter imperativ, ci unul facultativ, lăsând la discreția instanței de a hotărî asupra chestiunii plății cheltuielilor judiciare, ținând cont de împrejurările cauzei și suportării acestor cheltuieli.

Prin urmare, se reține că procurorul solicită încasarea de la Andon E. a cheltuielilor judiciare în beneficiul statului, în sumă de 1317 lei, ce constituie

cheltuieli pentru efectuarea raportului de expertiză medico-legală din 16.05.2016, în sumă de 1317 lei, pentru efectuarea raportului de expertiză medico-legală din 21.07.2016 și 1317 lei, pentru efectuarea raportului de expertiză medico-legală din 09.11.2016, cheltuieli suportate de către organul de urmărire penală pentru efectuarea acțiunii de urmărire penală întru instrumentarea prezentei cauze penale.

Astfel, Colegiul penal lărgit atestă că, rapoartele de expertiză medico-legală din 16.05.2016, 21.07.2016, 09.11.2016, au fost ordonate de către organul de urmărire penală în vederea stabilirii circumstanțelor cauzei, constituind acțiune procesuală ce ține de administrarea probatoriului și formularea învinuirii, astfel constituie cheltuieli ce urmează a fi achitate, conform prevederilor art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală (până la modificările din 09 februarie 2018), din contul mijloacelor bugetului de stat, ținând cont de prevederile art. 3 Cod de procedură penală, care stipulează, că în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească.

În asemenea împrejurări, Colegiul penal lărgit statuează, că la caz instanța de apel și-a motivat eficient soluția de respingere a solicitării procurorului de a încasa cheltuielile judiciare din contul inculpatului.

În baza celor expuse, Colegiul penal lărgit conchide, că în cauza dată nu au fost admise erorile de drept la care face referire recurentul și nu sânt temeiuri de casare a soluției adoptate la acest aspect, fiindcă instanța de apel s-a pronunțat motivat asupra tuturor argumentelor indicate în apelul declarat de către procuror și hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, la acest aspect, astfel, sunt apreciate ca fiind corecte concluziile instanțelor de fond referitoare la respingerea solicitării înaintate de către acuzatorul de stat privind încasarea de la inculpat a sumei de bani menționate mai sus, cu titlu de cheltuieli suportate.

În cele din urmă, Colegiul penal lărgit, consideră că nu este incident în speță cazul de casare invocat de către procuror, ce ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs, în sensul casării deciziei contestate, în partea dispoziției referitoare la cheltuielile judiciare.

În temeiul celor expuse mai sus, instanța de recurs constatând, că recursul declarat de către procuror este unul neîntemeiat, a ajuns la concluzia privind respingerea acestuia ca inadmisibil.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1), 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Se respinge ca inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin.

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Pascal Iuliana în numele părții vătămate Calmăș Rodica, se casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 noiembrie 2018, în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, în cauza penală privind-o pe **Andon Elvira Xxxxx**, cu menținerea în această parte a sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 02

iulie 2018, prin care s-a încasat de la Andon Elvira în beneficiul lui Calmâș Rodica suma de 300 000 (trei sute mii) lei, cu titlu de prejudiciu moral.

În rest, se menține decizia atacată.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la data de 23 mai 2019.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecător

Cobzac Elena

Judecător

Toma Nadejda

Judecător

Țurcan Anatolie

Judecător

Boico Victor